

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΑΪΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΜΑΙΩΝ «ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ»

Τ Α Σ Υ Μ Α Ϊ Κ Α

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΜΟΣ Δ΄

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ
ΑΛΕΞ. Σ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ

ΑΘΗΝΑ 1984

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Μ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΤΡΙΑ ΣΥΜΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Στὸν α' τόμο «Τῶν Συμαϊκῶν», σσ. 191 - 197, εἶναι δημοσιευμένο τὸ παραμῦθι μὲ τὸν τίτλο «Κυργιαλεθινός», παρμένο ἀπὸ τὸ πλούσιο γλωσσικὸ καὶ λαογραφικὸ ὕλικὸ ποὺ συγκέντρωσα ἀπὸ τὴ Σύμη, ὅταν τὸ καλοκαίρι τοῦ 1958 ἐπισκέφθην τὸ νησί κατεντολὴν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τὸ ὕλικὸ αὐτὸ ἀπόκειται στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς τῆς Ἀκαδημίας μὲ ἀριθμὸ χειρογράφου 726. Τὰ τρία παραμῦθια ποὺ παραθέτω ἐδῶ βρίσκονται στὸ ἴδιο χειρόγραφο, καταγραμμένα καὶ αὐτὰ κατὰ ἀφήγηση τῆς γριᾶς Ζωοπηγῆς Κυπραίου ἢ Χαλάμουκα, ποὺ ἦταν τότε ὀγδόντα δύο χρόνων.

Τὸ πρῶτο παραμῦθι μὲ τὸν τίτλο «Ὁ Χου ἐμὲ» ἀνήκει στὴν κατηγορίαν τῶν παραμυθιῶν μὲ θέμα «τὴ μαγικὴ φυγὴ» καὶ εἶναι παραλλαγή τοῦ τύπου AT 313. Τὸ δεύτερο μὲ τὸν τίτλο «Ὁ γέρος ἢ ἡ ἀγόννη» ἀποτελεῖ ἄτυπη παραλλαγή τοῦ τύπου A 875 (ἢ χωριατοπούλα καὶ τὸ βασιλόπουλο). Τὸ τρίτο μὲ τὸν τίτλο «Τὸ μυτὶ» ἀνήκει στὴν κατηγορίαν τῶν «ἀλυσιδωτῶν διηγήσεων» καὶ πρόκειται γιὰ παραλλαγή τοῦ τύπου AT 2022.

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὸ πλῆθος τῶν παραμυθιῶν δὲν ἔχει ἓνα μονάχα τόπο γενέσεως οὔτε ἓνα χρόνο συνθέσεως. Τὰ παραμῦθια ταξιδεύουν σ' ὅλο τὸν κόσμον. Ἡμπορεῖ τὰ παραμῦθια ἐνὸς λαοῦ νὰ εἶναι δάνειο ἀπὸ ἕναν ἄλλο λαὸ ποὺ μεταδόθηκαν ἀπὸ γραπτὴ ἢ προφορικὴ παράδοση. Προσαρμόζονται ὅμως τόσο τέλεια πρὸς τὸ περιβάλλον, πρὸς τὰ ἔθνη, τὰ ἔθιμα καὶ τὶς δοξασίες τοῦ λαοῦ ποὺ τὰ δανεῖζεται, ὥστε γίνονται κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ του καὶ παίρνουν τὰ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικά του.

Ὅπως εἶδαμε στὴν πλοκὴ τοῦ παραμυθιοῦ «Ὁ Κυργιαλεθινός», ἔτσι καὶ στὰ τρία αὐτὰ παραμῦθια ὁ Συμιακὸς παραμυθᾶς τὰ συνδέει μὲ τὸν τόπο του καὶ τοὺς δίνει ἰδιαιτέρη ζωντάνια. Ὁ γέρο ξυλοκόπος τοῦ παραμυθιοῦ «Ὁ Χου ἐμὲ» μεταφέρει πεζὸς τὸ δεμάτι ξύλων ποὺ περίσσεψε, ἀφοῦ φόρτωσαν τὴ βάρκα ἀπὸ κάποιον ὄρμον τοῦ νησιοῦ, γιὰ νὰ τὸν μεταφέρει στὸν Για-

λό (τὸ κεντρικὸ λιμάνι τῆς Σύμης), ὅπου καὶ θὰ ἀράξει. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ δράμα ἐκτυλίσσεται στὴ Σύμη.

Ἡ φράση στὴν ἀρχὴ τοῦ παραμυθιοῦ «μιά ββολὰ γ' ἔνα γαιρὸν» δικαιολογεῖ τὸ ὅτι ἡ Σύμη, τὸ ξερὸ καὶ ἄγονο νησί, εἶχε κάποτε μηλιές καὶ βρύσες, βασιλιά καὶ βασιλόπουλα.

Στὸ ἔμμετρο προοίμιο τοῦ παραμυθιοῦ («Ὁ γέρος ἦ ἡ ἀγόνη») ὁ παραμυθὰς καλησπερίζει ὅλα τὰ παλικάρια τοῦ καραβιοῦ ἀπὸ τὴν πρύμνη ὡς τὴν πλώρη, ἀκόμη καὶ τὸν μάγειρα καὶ τὸν γραμματικὸ τοῦ πλοίου καὶ στὴ συνέχεια τοὺς διηγεῖται τὸ παραμῦθι του. Ἡ διήγηση γινόταν στὰ μηχανοκάνικα, τὰ ντεπόζητα καὶ τὰ παγκέτα πού τὰ πληρώματά τους ἀσκοῦσαν τὴ φρικτὴ σφουγγαροδουλειὰ στὰ βάρη τῶν θαλασσῶν τῆς Βεγγάζης καὶ τῶν Παρασαμιῶν, λίγο ὕστερα ἀπὸ τὸ κοινὸ δεῖπνο, ὅταν ὅλοι εἶχαν ξαπλώσει, γιὰ νὰ βροῦν στὸν ὕπνο τὴν ξεκούραση ἀπὸ τὸν κάματο τῆς μέρας πού εἶχε περάσει ἢ στὰ ἐμπορικὰ ἱστιοφόρα κατὰ τὶς ἀτέλειωτες νύχτες τοῦ ταξιδιοῦ, ὅταν ναῦτες καὶ καπεταναῖοι μέναν μὲ τὴ σειρὰ τους ἄγρυπνοι γιὰ νὰ κυβερνοῦν τὸ πλοῖο τους. Ἡ σκηνὴ αὐτὴ μᾶς δείχνει πόσο εἶναι δεμένο τὸ παραμῦθι μὲ τὴ ζωὴ τοῦ νησιοῦ καὶ πὼς δὲν εἶναι μόνο γιὰ ψυχαγωγία τῶν παιδιῶν.

Σὲ ἐποχὴ ὅχι πολὺ μακρινή, ὅταν τὰ μέσα τηλεπικοινωνίας δὲν ἦταν ἀκόμη διαδεδομένα στὰ νησιά μας, τὸ παραμῦθι ἦταν ἡ ψυχαγωγία τοῦ λαοῦ κατὰ τὶς μακρὲς νύχτες τοῦ χειμῶνα. Οἱ ἐπιδέξιοι παραμυθάδες πλούτιζαν μὲ πρόσθετα ὑποκειμενικὰ στοιχεῖα τὸν κεντρικὸ μῦθο, γιὰ νὰ κρατήσῃ περισσότερο ἡ ἀφήγηση, καὶ ἐξόγκωναν τὰ ὑπερφυσικὰ στοιχεῖα τοῦ παραμυθιοῦ. Ὡστόσο ἡ κατακλείδα τοῦ κάθε παραμυθιοῦ : «Μή(τ) ἐγὼ ἔμουν ἐκεῖ μὴ' ἐσεῖς πιστέψετε» ἔσωζε καὶ τὸν παραμυθὰ ἀπὸ τὶς τερατολογίες καὶ τοὺς ἀκροατὲς ἀπὸ τὸ νὰ τὶς πιστέψουν.

Ἡ παραμυθού μας, γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σύμης, ἀφηγεῖται στὸ φυσικὸ καὶ ἀβίαστο λόγο τοῦ λαοῦ καὶ μᾶς δίνει ἀδρὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συμαῖκοῦ ιδιώματος μέσα σ' αὐτὰ τὰ λίγα δείγματα τοῦ προφορικοῦ λόγου.

Ὅπως εἶχα καὶ ἄλλοτε τὴν εὐκαιρίαν νὰ πῶ, τὸ ἰδίωμα τῆς Σύμης εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ συντηρητικὰ τοῦ δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος. Διατηρεῖ τόσο τὰ δικά του ὅσο καὶ τὰ κοινὰ δωδεκανησιακὰ χαρακτηριστικὰ, ὅπως εἶναι, γιὰ νὰ περιοριστοῦμε μονάχα στὰ τρία αὐτὰ παραμῦθια.

1. Ἡ διατήρηση τῶν διπλῶν συμφώνων τῆς ἀρχαίας παραδόσεως: Ποιὸς τὰ στέλ-λει, τὸ γραμ-ματικὸ βοῦ γράφει, ἄμ-μα γεν-νήσει τὸ παιδί, ἐπερίσσεφεν ὄξω ἕναγ γουμάρι, μυιὰχ χέρα μαλ-λιαρή, καὶ τὰ ὕστερογενῆ ἀπὸ ἀφομοίωση συμφώνων ἢ ἀπὸ ἐπίδραση τοῦ τόνου: Εἴμετ-τε βολ-λὺ φτωχόι, ἔναλ λουτροό, ἄμ-μα ἔφ φάεις, ἂ τὸν ι-συφ-φωνήσεις.

2. Ἡ διατήρηση τοῦ τελικοῦ ν, ὅταν ἀκολουθεῖ φωνῆεν: τὴν ἄλ-λην ἡμέρα, τὴν ἡμέραν ἐ(γ)ίνετον, τὴν νύχταν ἐχάθη, ἐγλίστρησεν ἀπὸν τὴχ χέρα δου.

3. 'Η ἀφομοίωση τοῦ τελικοῦ ν μετὰ τὸ ἀρχικὸ σύμφωνο τῆς ἐπόμενης λέξης ἢ στὸ μέσο λέξεως: *τῆχ ἡέρα* <τὴν ἡέρα ἐγίμωσέ *δηλ* λίρες <ἐγίμωσέν τὴν λίρες, *εἶχεν* συβ-βεῖ <εἶχε συμβεῖ, ἅ τὸν ι-συφ-φωνήσεις <θὰ τὸν συμφωνήσεις.

4. 'Η σίγηση τῶν μεσοφωνηεντικῶν β, γ, δ, τ καὶ θ: *ἔφυνεν* <ἔφυγεν, *τίς ἀερφές* του <τίς ἀδελφές του, *γλήγορα* <γρήγορα, *τίς μαϊκές* του <τίς μαγιές του, *σπίτι* <σπί- στὸ *σπί* δου <στὸ σπῖτι σου, *ἐκάετον* <ἐκάθετο.

5. 'Η ἐπίδραση τοῦ ν ἐπὶ τῶν ψιλῶν κ, π, τ, τὰ ὅποια μετατρέπει σὲ ἡχηρὰ ἄρρινα *b, g, d*: τὴν *ματήλα* <τὴν *μαδῆλα*, *λεοντάρι* <*λεοδάρι*, *ἔναν* *περιστέρι* <*ἐνα* *βελιστέρι*, εἶπεν *πάλι* <εἶπε *βάλε*, *μίαν* *κάτταν* = *γάτταν* <*μιά* *γάτ-τα*, *ἔκατсен* καὶ <*ἔκατσε* *γαί*. Τὸ φαινόμενο αὐτό, λιγότερο ἔντονο, παρατηρεῖται καὶ στὸ καλυμνιακὸ ἰδίωμα.

6. 'Η ἀνάπτυξη τοῦ τελικοῦ ν στὸ γ' ἐνικὸ τοῦ παθητικοῦ ὁριστοῦ, γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ χασμωδία: *ἐψύχην* ὁ γέρος <ἐψύχη ὁ γέρος, *ἐξαφανίστην* ὁ γέρος <ἐξηφανίσθη ὁ γέρος.

'Η συντηρητικότητα τοῦ ἰδιώματος φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ ἀρχαιοπινὴ λέξιλογικὰ στοιχεῖα πὺ συναντοῦμε στὰ τρία αὐτὰ παραμῦθια: *ἐροθύμηνεν* ἢ *κόρη-ροθυμῶ* = τὸ ἀρχ. *ραθυμῶ* = θλίβομαι, μετὰ τὴν ἀρχαία σημασία *ταλαιπωροῦμαι*. *Ἐψύχη* *g* ἐμόθεκεν ὁ γέρος: τὸ ἀρχ. *ψύχω-ομαι* μετὰ τὴν σημασία τοῦ *ταλαιπωροῦμαι*. Καὶ ρηματ. παράγωγο *ψυχικό* = *κούραση*, *ταλαιπωρία*. *Ἐμόθεκεν*, *μοθέν-νω* <ἀποθέτω ἀρχ. *ἀποτίθημι*. *Ἐνάχασκεν* ἢ *κόρη-τὸ ἀρχ. ἀναχάσκω* = *χασμουριέμαι*.

Αὐτὰ τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα μαζί μετὰ τὰ λίγα συντακτικὰ ποὺ περιέχονται στὰ τρία αὐτὰ παραμῦθια, μιλοῦν καθαρά γιὰ τὸ πόσο χρήσιμη καὶ ἐνδιαφέρουσα θὰ ἦταν μιὰ πλήρης μονογραφία πάνω στὸ συμαῖκὸ ἰδίωμα.¹ 'Η συμπλήρωση τῆς ἐκδόσεως τοῦ πλούσιου καὶ ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις ἐνδιαφέροντος γλωσσario τοῦ ἀείμνηστου παπα-Σωτῆρη Καρανικόλα θὰ ἦταν πολὺτιμη συμβολὴ στὸ σκοπὸ αὐτό.

Ὁχ-χου ἐμέ

*Μνιαβ βολά*¹ *g' ἔνα* *γαιρὸν ἔχε* *δνὸ* *γειτόνους* *ἄ'* *εἶπεν* *ὁ ἕνας* *τ'* *ἀλ-λουνοῦ*. *(N)* *ἄ* *πᾶμε* *στὰ* *ξύλα*; *K'* *ἐπῆ(γ)* *a* *g'* *ἐκόψα* *βολ-λὰ* *ξύλα*.

1. Ἐχουν ἤδη δημοσιευθεῖ τρεῖς ἀξιόλογες σχετικὲς ἐργασίες: τῆς Χ ρ ι σ τ ῖ ν α ς Χ α ρ α λ α μ π ῖ δ η, «Τὸ τελικὸν -ν εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς νήσου Σύμης», Τὰ Συμαῖκά, τ. α' (1972), σσ. 116-122, τῆς Ἀ ν τ α ς Κ α τ σ ῖ κ η, «Χαρακτηριστικὰ φωνητικὰ φαινόμενα τοῦ συμαῖκοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος», Τὰ Συμαῖκά, τ. β' (1974), σσ. 105-125 καὶ τοῦ Ἀ ν α σ τ α σ ῖ ο υ Κ α ρ α ν α σ τ ᾶ σ η, «Μερικὰ συντακτικὰ φαινόμενα τοῦ συμαῖκοῦ ἰδιώματος», Τὰ Συμαῖκά, τ. β' (1974), σσ. 126-129.

Ἐφορτῶσα δὴβ βάρκαν, ἐπερίσ-σευεν ὄξω ἕναγ γουμάρι ξόλα.
Ἐπῆελ λοιπὸν ὁ ἕνας γέρος ἃ τὸ πκίαιει, ἃ τὸ σηκῶσει, ἃ τὸ πάρει μὲ τὰ
πόδια² ἐκείνος κ' ἢ βάρκα ἃ πάει ἃ ράξει στὸν Γιάλό.

Στὸδ δρόμο βοὺ νήβαιν-νεν ὁ γέρος, ἐψύχη³ γ' ἐμόθεκε⁴ γαὶ φώναξεν
ἀποὺ τὸ ψυχικό⁵: Ὅχ-χον ἐμέ.

Ἀξαφρα ἐνέφανεν ἕνας ἀράτης ὁθρός του καὶ λέει του: Τί βοὺ θέλεις
καὶ φωνάζεις με; Καὶ λέει ὁ γέρος: Ἐγὼ (δ)ὲς σοῦ φώναξα καθόλου.

Λέει ὁ ἀράτης: Μ' ἀφοῦ ἐφώναξες Ὅχ-χον ἐμέ. Ἐμένα δ' ὀνομάμ μου
εἶναι Ὅχ-χον ἐμέ καὶ πρέπει (ν)ὰ μοῦ πεις τί βοὺ θέλεις, γιατί (θ)ὰ σὲ φάω.

Λέει του ὁ γέρος: Μ' ἐγὼ, μαθές, εἶμαι ἕνας φτωχὸς κ' (δ)ὲθ θέλω τί-
ποτε. Ἐχω τρεῖς κόρες κ' εἵμετ-ῖε βολ-λὺ φτωχοί.

Εἶπε δὸν λοιπὸν ὁ ἀράτης: Ἀφοῦ ἴστε φτωχοὶ ἀθροῖποι, (ν)ὰ φέρεις τὴ
γόρησ σου ἐδῶ ἃ τὴν ι-σπουδάξω. Κ' ἐπκίαιε δὴμ μαθήλα δὸν κ' ἐσκίστην
ἢ γῆς κ' ἦβε μέσα ὁ ἀράτης κ' ἔφερε δὴμ μαθήλαγ γεμάτηλ λίρες καὶ λέει του:
Πκίαιε τη γαὶ πάρει τη στὸ σπῖς σου⁶ καὶ φέρε μου σὲ μυιὰν ἐβδομάδα δὴ
γόρησ σου.

Ἐπκίαιεν ὁ γέρος τὶς λίρες μὲ με(γ)άληχ χαρὰ γαὶ πῆ(γ)εν εἰς τὸ σπῖ⁷
δὸν. Ἐκατσε γ' εἶπε δῆς γυναικας του καὶ τῶ γορῶ δὸν τ' ἔπαθε στὸδ δρόμο.

Ἡ γυναίκα του ἐχάρη γ' οἱ κόρες του. Καὶ γιὰ ὥρας⁸ ἢ με(γ)άλη ἐσηκῶ-
στην (ν)ὰ πάει.

Ἐπκίαιεν ὁ γέρος τὴ γόρη δὸν καὶ τὴν ἐνήβασε στὸν ἀράτη. Ἐκείνος
ἐδέχτη δὴ γ' ἐξαναγίμωσε δὴμ μαθήλαλ λίρες.

Ἐπκίαιεν ὁ ἀράτης τὴ γόρη γ' ἔβαλέ της μέσα σ' ἕνα τσανάκιμ⁹ μυιὰχ
χεραμ¹⁰ μαλ-λιαρῆ γ' ἦτο δζωδανῆ κ' ἐσάρταιρε μὲς τὸ πιάτο γ' εἶπε της:
Πρέπει ἃ τήφ φάεις αὐτὴ δὴχ ἕεραγ γιατί ἄμ-μα (δ)ὲ δὴφ φάεις, (θ)ὰ σὲ
φάω θέλω κ' εὐτὺς ἔφρυν ἐδὸς ὁ ἀράτης.

Τὸ κοράκι¹¹ ἐθῶρε δὴχ ἕερα γ' ἐκίλαιε¹². Ἐπκίαιε δὴχ ἕερα γ' ἐριξέ
δὴ μέσα σ' ἕναγ γιοθύρι.¹³

Ἦρτεν ὁ ἀράτης κ' εἶπε δοῦ κορακίου: Ἐφας τήχ ἕερα;

Τὸ κοράκι¹⁴ εἶπεν: Ἰν-ναί, ἔφαά τη.

Ὁ ἀράτης (δ)ὲν ἐπίστεψε γ' ἐφώναξε: Μωρὴ ἕερα, ποῦ κάησα;¹⁵ Κ' ἢ
ἕερα ἐφώναξε: Κάομαι μέσα στὸ γιοθύρι. Κ' ἐκείνος ἐνευρίασε γ' ἐπκίαιε δὸ
κοράκι γ' ἔφαέ do.

Τὴν ἄλ-λην ἡμέραν ἐπῆεν ὁ παβὰς τοῦ κορακίου ἃ δεῖ τὴ γόρη δὸν, τί
βοῦ ἄκαμνε. Ἐπῆεν ἀπ' ὄξω καὶ φώναξε: Ὅχ-χον ἐμέ. Κ' εὐτὺς ἐνέφανεν ὁ
ἀράτης καὶ λέει του: Ἡ κόρη σου κοδεύγει ἃ γλυτώσει τὴ σπουδὴ της.
Μόνον ἐροθύμησεν¹⁶ ἢ κόρη σου καὶ νὰ φέρεις καὶ τὴν ἄλ-λησ σου γιὰ σνδροφιά.
Κ' ἐπκίαιε βάλε τὴμ μαθήλα δὸν κ' ἐγίμωσε δὴλ λίρες. Αὐριο (θ)ὰ σὲ λημένο
(ν)ὰ φέρεις καὶ τὴν ἄλ-λη.

Ἦφνε δαλοιπονίς¹⁷ ὁ γέρος πάλε μὲ μεάλῃχ χαρὰ γ' εἶπε δα πάλε στοῖ σπὶ⁷ δον.

Εὐτὺς ἡ ἄλ-λη του ἡ κόρη ἦτον ἔτοιμη, (ν)ὰ τῇ βάρει αὖριο γ' ἐκείνη.

Τὴν ἄλ-λην ἡμέρα ἔπηρε δην γ' ἐκείνη στὸν ἀράπη γ' ἔκαμέ δης ἔ' ἐκείνης ὅπ-πως ἔκαμε δῆς πρώτης ἔ' ἔφαέ δη.

Ξανὰ πάλε ὁ γέρος ἐπῆεν ἅ ν-νοιαστεῖ τίς κόρες του ἔ' ἐφώναξε βάλε: "Οχ-χον ἐμέ. Κ' εὐτὺς ἦβγεν ὁ ἀράπης πάνω ἔ' εἶπε δον: Οἱ κόρες σου ἐ(γ)ι-νουσαμ μεάλες καὶ φοβερές, μόνον ἅ φέρεις καὶ τῇ δρίτῃ σου ἅ βγουμ μα(δ)εμένες ἀπὸν τίς σπονδές.

Ἐγίμωσέ δον πάλε τῇμ μαδήλαλ λίρες ἔ' ἔφρυνε ὁ ἄθρωπος στοῖ σπὶ⁷ δον ἔ' εἶπε βάλε τί δὸν τοῦ ἔ'ε συβ-βεῖ. Καὶ τὴν ἄλ-λην ἡμέραν ἔπηρε γαὶ τῇ δρίτῃ γ' ἐπῆε δη στὸν ἀράπη.

Μόλις ἐπῆεν ἡ κοπέλ-λα κάτω στοῦ ἀράπη τὸ κατώι, ἐγύρῳεφεν ἅ δεῖ τίς ἀερφές της καὶ λέει της: Τίς ἀερφές σου τίς ἔφασα. Κ' ἐσοὺ ἄμ-μα (δ)ἔφ φαίεις τῇχ ἔ'ερα, ἅ σέ φάω θέλω. Κ' ἔβαλέ δης τῇχ ἔ'ερα στοῖ τσανάκι⁹ γ' ἔφρυνε ὁ ἀράπης.

Ἡ κόρη ἐκάετο γ' ἐσκεύετο τί βοὺ θέλει ἅ κάμει τῇχ ἔ'ερα. Ἐκεῖ ποὺ ἐσκεύετον εἶδεν ὁ βορός της μινὰ γάτ-τα γ' ἐπ'άιξε γ' ἔκοψε δῆχ ἔ'ερα δακ-κάκι δακ-κάκι¹⁸ γ' ἔδωκέ δῆς κάτ-τας ἔ' ἔφαέ δη.

Ἦρτεν ὁ ἀράπης ἀπὸν τὸ ἄβι¹⁹ γ' εἶπε δης: Ἐφας τῇχ ἔ'ερα; Κ' εἶπε δον ἡ κόρη: Ἦν-ναί, ἔφαά τη.

Κ' ἐφώναξεν ὁ ἀράπης: Μωρὴ ἔ'ερα, ποῦ κάεσαι;

Κ' ἡ ἔ'ερα ἐφώναξε: Κάομαι μέσα στῇ γοιλιά.

Καὶ λέει της ὁ ἀράπης: Ἐσοὺ ἔφας τῇχ ἔ'ερα γ' ἐπειδὴ τὴν ἔφας, ἅ σέ σπονδάξω.

Ἐδωκέ δης ταλοιπονίς¹⁷ διάφορα χαρτιά ἔ' ἐδιάβαδ'ξεν ἡ κόρη ἔ' ἔμαθέ δη ἅ γένεται καρέκλα, καν-ναπές, τριαδάφυλ-λοδ διάφορα... Ἐμαθέ δης γούλες τίς μαϊκές ἀπ' ὄξω.

Ἀφοῦ ἔμαθε γαλά, λέει τον: Ἐλα ἅ κάουμε γαὶ μινὰ βορόβα μαδ'ζι.

Ἐ(γ)ίνην ἡ κόρη ἔνα βελιστέρ²⁰ γ' ἔκοφεν ἀ(π)ὸ μέσα ἀπὸν τὸ σπίτι γ' ἐ(γ)ίνην γ' ὁ ἀράπης ἔναν ἀεράκι²¹ γ' ἐκνή(γ)α δὸ πελιστέρ²¹, μ' (δ)ὲν ἐβόρει ἅ τὸ φτάσει ἔ' ἔστρεψε δὰ βορὸς πίσω τ' ἀεράκι.

Ἐφτασεν ἡ κόρη στοῖ σπὶ⁷ δον ἔ' ἔκατσε γαὶ τὰ ἔ'πε γούλα τοῦ παβᾶ της. Καὶ λέει τον: Παβά, αὖριον (θ)ὰ γενῶ ἔ'ναλ λουτρὸ γαὶ θὰ τὸ πουλᾶς καὶ ὅταν ι-βρεθεῖ κα(ν)ένας ἅ τὸ πάρει, ἅ τὸν -ισυφ-φωνήσεις πολ-λές λίρες, ἀλ-λά τὸ κλειδὶν (ν)ὰ μὴ δὸ δώξεις.

Τὴν ἄλ-λην ἡμέραλ λοιπὸν ἐ(γ)ίνην ἡ κόρη τὸ λουτρὸ γι ὁ γέρος ἐπούλα δο.

Ἐδρέθη δαλοιπονίς¹⁷ ἔνας ἀγοραστής ἔ' ἦτοι ὁ ἀράπης. Ἐπειδὴς ἐμυρίστην ὅτι ἡ κόρη ἐ(γ)ίνετο λουτρό, τὰ ἐσυφ-φωνῆσα. Καὶ λέει του ὁ γέρος: Π'άιξ' το ἔ' ἔφν(γ)ε.

Ὁ ἄθρωπος ἐφώνασέ του: Ποῦ πααίν-νεις; Τὸ κλειδὶν (δ)ἐμ μου τὸ δώκες. Ἔτσεὰ φεύγεις;

Ὁ γέρος λέει του: Τὸ κλειδὶν εἶναι δοῦ σπιτιοῦ μου.

Ἀφοῦ ἐκονδρεστάρα²² βολ-λὺν γαιρόν, ἄξαφνα ἐξαφανίστην ὁ γέρος ἀ(π)ὸ βροστὰ ἀπὸν τὸν ἀράπη γ' ἐχάθη γαὶ τὸ λουτρον ἀπὸν τῇθ θέσῃ δου.

Ἦτογ γιὰ νὰ πάρουν δις λίρες γοῦλο δὸ πᾶν.

Ὁ ἀράπης ἔφνε δροπιασμένος.

Ἡ κόρη λέει: Παβά, αὔριον (θ)ὰ γενῶ ἔναβ βόδι κί (θ)ὰ μὲ κρατεῖς ἀπὸν τὴν ἄλυσίδα γι (θ)ὰ μὲ πουλᾷς. Με²³ πρόσεξε, τὸ χαλινάρον ἃ μὴ δὸ δώξεις.

Ἐπουλήθη δὸ βόδι γ' ἐπῆρα δις λίρες. Ἐπῆρε δὸ ἕνας κασάπ-ῆς ἃ ἐκλείδωσέ δὸ στὸ στάβλο δου, ἀλ-λὰ τὴν νύχταν ἐχάθη δὸ βόδι. Ἐκερδέσα γ' αὐτὲς τὶς λίρες.

Λέει του τώρα: Παβά, αὔριον (θ)ὰ γενῶ ἕνα σκύλ-λάκι δοῦ κύννηγιον κί (θ)ὰ μὲ πουλᾷς.

Ἐ(γ)ίνην ἡ κόρη σκύλ-λάκι γ' ἔχε δὴν ὁ παβάς της μὲ μυιὰν ἄλυσίδα δεμένη. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐφάνην ὁ ἀράπης σὰν ἄθρωπος καὶ λέει του: Ἐγὼ (θ)ὰ τὸ πάρω θέλω. Ἐπῆρε δὸ κί ἀπὸν τὰ πολ-λὰ παρακάλια ἐκατάφερε δὸ γ' ἔδωκε δου καὶ τὴν ἄλυσίδα.

Ἐπῆρε δὸ ὁ ἀράπης καὶ λέει της: Ἀ, τώρα ἐπῆρα σε.

Μόλις ἐκατάλαβεν ἡ κόρη ἃ ἐκάετο²⁴ στοῦ ἀράπη τὰ χέρια, ἐ(γ)ίνην ἕνα μικορὸ βουλ-λάκι γ' ἐγλίστησεν ἀπὸν τὰ χέρια του ἃ ἐπέτασε.

Ἐ(γ)ίνη γι ὁ ἀράπης ἕναν ἀνέφαλο²⁵ γ' ἐκνήα δὸ.

Ἐκείνη δὴν ἡμέραν ἐ(γ)ίνετον ἕνας γάμος καὶ πάει τὸ πουλ-λάκι γαὶ γένηται ἕνα τριαδάφυλ-λο στὸ κούτελ-λο δῆς νύφ-φης.

Ὁ ἀράπης ἐπῆε γ' ἐκείνος μέσα ἃ ἐγύρεψε δῆς νύφ-φης τὸ τριαδάφυλ-λο, μ' (δ)ὲ δοῦ τὸ δῶν-να γι αὐτὸς ἐνευρίασε γ' ἐπῆεν (ν)ὰ ρπάξει τὸ τριαδάφυλ-λο. Ἐ(γ)ίνη δότες τὸ τριαδάφυλ-λοσ σησάμι γ' ἐχύθη γάτω στὴν γῆ. Ἐ(γ)ίνην ὁ ἀράπης ὄρνιθα ἃ ἔτρωε δὸ σησάμι ἃ βό χάμαι γ' ἐθῶρε βάνω-κάτω²⁶ μὴ δοῦ κατσιρδίσει²⁷ καένα γουν-νί. Μ' ἔχεν ἕνα γουν-νί ἀπὸ κάτω ἃ μὴ βρόκ-κα γ' (δ)ὲ δὸ ὄρνιθα.

Ἐκείνο δὸ κουν-νὶν εἶνεν ἕνα λεοδάρι γ' ἔρπαξε δὴν ὄρνιθα γ' ἔφαέ δὴ.

Ἐ δῶ ἄμ-μα ἡ κόρη ἐματαμορφώθη γ' ἐ(γ)ίνη γόρη ἃ ἔλεε δὴν ἱστορία δῆς στογ γάμο.

Ἐπῆε γ' ἐκεῖ πὸν ἐκάετον ὁ ἀράπης ἃ ἐπῆρε γοῦλο δου τὸ βλοῦτο.

Κ' ἐτρῶα γ' ἐπίν-να
γ' ἐψοφοῦσαν ἀπ' τῇ βεῖνα

g'ekáma dékna kái paidiá
k'égímwsen h̄ g̃eitonιά.

Μή(τ)' ἐγὼ ᾿μουν ἐκέϊ, μή' ἐσεῖς πιστέψετε.

-
1. Φορά.
 2. Διὰ ξηρᾶς, πεζῇ.
 3. Κουράστηκε.
 4. ᾿Απόθεσε τὸ φορτίο.
 5. Τὴν κούραση.
 6. Στὸ σπίτι σου.
 7. Σπίτι.
 8. ᾿Αμέσως.
 9. Τὸ τουρκ. Canak = τὸ πιάτο.
 10. Τὸ χέρι.
 11. ᾿Υποκοριστικὸ τοῦ: ἡ κόρη.
 12. ᾿Εκλαιε.
 13. ᾿Ο ὑπόνομος.
 14. Ναί.
 15. Κάθεσαι, βρίσκεσαι.
 16. Μελαγχόλησε.
 17. Τὸ λοιπόν.
 18. Σὲ μικρὰ κομμάτια.
 19. Τὸ κυνήγι.
 20. Περιστέρι.
 21. Γεράκι.
 22. Φιλονίκησαν, διαπληκτίστηκαν.
 23. ᾿Αλλά.
 24. Καθόταν, βρισκόταν.
 25. Σύννεφο.
 26. ᾿Εδῶ κι ἐκεῖ, παντοῦ.
 27. Μὴν τοῦ ξεφύγει.

2. Ὁ γέρος κ' ἡ ἀγόνῃ

Κόκ-κίνη κλωστή κλωσμένη,
 στὴν ἀνέμη δυλιμένη,
 δῶς' τῆς πάτσο, γλῶτσον (ν)ὰ γυρίσει
 παραμύτ-τιν (ν)ὰ ρκίνησει.
 Καλησπέρα πρύμα πλώρα,
 εἰς τὰ παλικάρια ὄλα
 ἕ' εἰς τὸμ μάειρα δὸν ναύτη
 δὸν γραμ-ματικό βοῦ γράφει.

Μνιαῖβ βολάν² ἔχεν ἔναγ γέρο γ' ἔχεμ μνιαῖν ἀγόνῃ. Ἐδούλευγεν ὁ γέρος, ἔκαμνε σκαμνιά, τιλάρα³, καρεκλάκια. Λοιπὸν ἐπερνοῦσαμ μ' αὐτὴ δὴ δουλειὰ βοῦ ἔκαμνε.

Λέει του ἡ ἀγόνῃ: (Ν)ὰ μοῦ πάρεις, καλὲ πάπ-πον, μαλ-λιά (ν)ὰ βλέπω,⁴ (ν)ὰ κάμνω φανέλ-λες καὶ κράτσεσ,⁵ (ν)ὰ μᾶς ι-φτάν-νον δὰ μαϊδιά⁶ (ν)ὰ περνοῦμε.

Λέ' ὁ γέρος: (Ν)ὰ σοῦ πάρω, κόρη μου.

Ἐπῆρε δῆς, λοιπὸν, ἔβλεκεν, ἔκαμνε δις κράτσεσ, ἐπερνοῦσα γαλά.

Τὸ βράδυ βοῦ ἔτον ἡ κόρη μικρὴ, ἐκάετο⁷ γ' ἐδούλευγε. Ἐνύσταξεν.

Ἦρτεν ὁ νύπνος τῆς ἕ' ἐνάχασκε⁸ γ' εἶπε: Πρὲ καλῶς τὸν νύπνομ⁹ μου. Κάτσε (ν)ὰ κλώσω, (ν)ὰ ξικλώσω, (ν)ὰ πλαγιάσουμεμ ματζί.

Ἀπ' ὄξω λοιπὸν ἔχεν ἔναβ βασιλόπουλ-λο γ' ἔλεα δο τ' ὄνομά του Νύπνο.

Ἐκοῦσαν¹⁰ οἱ γειτόνισ-σεσ, λέου: Δὲ τοῦ γέρον ἡ ἀγόνῃ ἔχει τὸ βασιλό-πουλ-λο δὸν Νύπνο μέσα καὶ λέει (ν)ὰ κοιμηθοῦμ ματζί. (Ν)ὰ πᾶ τὰ μαδατέ-φουμε δῆς βασίλισ-σας.

Λέου δῆς: Τὸ γιόσ σου τὸν Νύπνο ἔχει το δοῦ γέρον ἡ ἀγόνῃ. Κάθε βράδυ γροικοῦμε δῆς¹¹ ἕ' ἔχει τὸν γιόσ σου μέσα καὶ λέει τον: Πρὲ, καλῶς τὸν Νύπνο μου. Κάτσε (ν)ὰ κλώσω, (ν)ὰ ξικλώσω, (ν)ὰ πλαγιάσουμεν ματζί.

(Δ)ὲ δῆς ἔκακοφάνημ, μόνον εἶπεν ἐνοῦς χαμάλη (ν)ὰ πάρει πράματα —θοροφίματα, ἀλεύριω, ρύδι, δζάχαρη— στὸ σπίτι τῆς ἀγόνῃς καὶ πενήδα λίρες ματζί.

Ἄμ-μα ἐπῆρε δὰ θροφίματα, τὰ ψούνια καὶ τὶς πενήδα λίρες ὁ χαμάλης στοῦ γέρον, λέ': Ποιὸς τὰ στέλ-λει; Λέ': Ἡ βασιλοπούλ-λα.

Ἐ, εἶπεν ἡ ἀγόνῃ: Γιατί, καλέ, τὰ πκιάν-νεις; Ἄμ-μα τὰ πκία(σ)εν ὁ γέρος.

Ἐλα, καλέ, κάμε τὴδ δουλειάσ σου. Τρῶε, πίν-νε ἕ' ἔχω τὰ μέτρα μου.

Ἐλοάριαδζὲ δηλ λοιπὸν ἡ βασίλισ-σα, πὸν τὰ ἔστειλε, π-πῶς ἦτον ἡ κόρη γαστρομένη. Καὶ πκιάν-ναι ἔνα βανέρι γ' ἐρίμωσέ δο πουκαμισάκια, φασκίεσ, σαλιάρεσ καὶ πέθει τα με τὸχ χαμάλη στὴν ἀγόνῃ δοῦ γέρον καὶ ἄλ-λες πενήδα λίρες καὶ λέει τοῦ χαμάλη: Πέ τῆς δά, ἄμ-μα γεν-νήσει τὸ παιδί, (ν)ὰ μοῦ τὸ φέρει ἐδῶ.

Ἐπῆρε *do* ὁ χαμάλης τὸ πανέρι στὸ γέρο καὶ στὴν ἀγὼν γαὶ λέει της:
"Αμ-μα γεν-νήσεις, τὸ παιδὶν (*ν*)ὰ τῆς τὸ πάρεις ἐκέϊ.

Λέ' ἡ ἀγὼν: Τί παιδί, γαλέ, ἃ παρουμε *dḥs* βασιλοπούλ-λας;

Λέ' ὁ γέρος: Ἐχω τὰ μέτρα μου.

Παίρει ἕναλ λατ-τάν¹² ἀπ' ἐκέϊ (*δ*)ὰ καὶ πκίαν-νει ταλοιπονίς¹³ καὶ κάμνει
ἕνα *baidi*. Μόνον ἡ μιλιὰ τοῦ ἔλειπε.

Λέει: Φέρε τὰ ροῦχα τώρα πὺν σοῦ ἔστειλεν ἡ βασιλοπούλ-λα (*ν*)ὰ τὸ
ἀύσουμεν (*ν*)ὰ τῆς τὸ στείλουμε.

Ἐδύσα *do*. Λέ' ἡ ἀγὼν. Τί ναι, γαλέ, πὺν κάμνεις; (*θ*)ὰ μᾶς κοῖνέρουθ¹⁴
θέλον στὸ δρόμο βοῦ θὰ περνοῦ δὲ παιδί *do* ξύλενο.

Λέ' ὁ γέρος: Ἐχω τὰ μέτρα μου. Κάμε τῇ δουλειᾷ σου. Πκιάε τὸ
παιδὶν ἐσοῦν ἔ' ἐφγὼ τὸ πανέρι δὲ ροῦχα.

Στὸ δρόμο βοῦ πααίν-ναν ἡῖρα *dreis* μοῖρες. Ἐχε *muia* *g'* (*δ*)ὲν ἐγέλα-
σε *bot-tēs* της. Ἀ(*γ*)έλαστη. Ἐγέλασε βοῦ ἔδε δὲ παιδί δὲ ξύλενο.

Λέου: Δὴλ χάρη βοῦ μᾶς ἔκαμες, πὺν γέλασεν ἡ ἀ(*δ*)ερφή μας, τί χάρηθ
θέλεις (*ν*)ὰ σοῦ κάουμε;

Λέ' ἡ ἀγὼν: Θέλω (*ν*)ὰ κάμεις τὸ παιδί (*ν*)ὰ *muia* δὲ τοῦ βασιλόπουλ-
-λον, (*ν*)ὰ μιᾷ καὶ μὲ τὴν ἐλιὰ στὸ μά(*γ*)ουλο.

Ἐκάμα *da*, ὅπ-πως εἶπες, *g'* ἐδῶκα *dḥs* ἔ' ἐν *bongi* φλουριά. Καὶ τὸ
παιδὶν ἐμνοιάδε *do* βασιλόπουλ-λον, ὁ ἴδιος ὁ ἀπατός του.

Χάδε¹⁵ τώρα (*ν*)ὰ παρουμε δὲ παιδί τῆς βασιλοπούλ-λας.

Στὸ δρόμο βοῦ πααίν-ναν, ἐπῆα *g'* ἐσ-συχ-χαριάδξα δὴβ βασιλοπούλ-λα.
Λέου *dḥs*: Ἐρῆται τὸ παιδί *do* γιοῦ σου.

Ἐπῆαν, ἐκέϊ, ἐπῆρα δὲ παιδί *dḥs* βασίλισ-σας.

Ἔ. Τ' ἀγονάκιμ μου. Βύδζασέ το καλὰ τὸ παιδί.

Ἐστειλεν ἀθρώπους (*ν*)ὰ πὰ ἔ' νὰ φωνάξουν *do* γιοῦ της.

Λέ' ἡ βασίλισ-σα: Τὸ παιδίς σου φέρε.

Ἐσάστισεν ἐκέϊνος. Λέ': Τί παιδί;

Ἐμ-μα εἶπεν ἡ βασίλισ-σα τῆς κόρης βύδζασέ το, λέ': Π-πῶς (*θ*)ὰ τὸ
βυδζάσω;

Ἐτσε ἔ' ἔτσε.

Ἦρτε *gi* ὁ γιός. Μή' ὁ ἕνας ἔξευρεγ γυναίκα, μή' ἐκέϊνη ἄδρα. Μόνον
εἶπε π-πῶς ἦτον ἐκέϊνη πὺν ἔλεξε *g'* ἐνάχασέ *g'* ἔθελεν ἃ π-πῆσει¹⁶ ἔ'
εἶπε: Πρέ, καλῶς τὸν νύνομ μου. Κάτσε (*ν*)ὰ κλώσω, (*τ*)ὰ ξικλώσω, (*ν*)ὰ
πλαγιάσουμε *mađi*. Ἐκοῦσαν¹⁰ οἱ γειτόνισ-σες ἔ' ἐμαδατέφασ σου π-πῶς
ἔχα τὸν γιός σου ἔ' ἐπκίαιες ἔ' ἔστειλές μου τὰ πράματα, τὰ ψούνια καὶ τὶς
λίρες καὶ τὰ μωρουδιακά ἔ' ἐπκίαιεν ὁ παπ-πός μου ἔ' ἔκαμε *qđ* ξύλενο
baidi καὶ στὸ δρόμο βοῦ ρκούμεστον¹⁷ ἡῖραμε *dīs* μοῖρες ἔ' ἐγέλασε, βοῦ
ἔ'εμ *muia*ν ἀ(*γ*)έλαστη, καὶ τῆς ἐδζήτηξα τὴ χάρη (*ν*)ὰ κάμου δὲ παιδὶν
(*ν*)ὰ μιᾷ καὶ ἃ μνοιάδζει τοῦ βασιλόπουλ-λον.

Ἐργοίκα¹⁸ βιὸ δὲ βασιλόπουλ-λο δὲ θεῖκὸ βράμα βοὺ γίνῃ.

Λέει: Μή' ἐγὼ τὴν ι-γρωνίδζω μή' ἐκείνη μὲ ξέ(ρ)ει.

Λέ' ἡ βασίλισ-σα: Τώρα εἶναι, βαιδίμ μου, τυχερόν (ν)ὰ τὴ βάρεις γυναιίκα. Κ' ἐπάδρεψέ δους. Κ' ἐκάμα δέκνα καὶ παιδιὰ κ' ἐγίμωσεν ἡ γειτονιά.

Μή' ἐγὼ ἴμουν ἐκέϊ, μή' ἐσεῖς πιστέψετε.

-
1. Ἐγγονή.
 2. Φορά.
 3. Τελάρα.
 4. Πλέκω.
 5. Κάλτσες.
 6. Τὰ χρήματα, λέξη ἀραβική.
 7. Καθόταν.
 8. Χασμουριόταν.
 9. Ὑπνο.
 10. Ἀκουαν.
 11. Τὴν ἀκοῦμε.
 12. Τετραγωνισμένος κορμὸς δένδρου.
 13. Λοιπόν.
 14. Κοροϊδεύουν, εἰρωνεύονται.
 15. Πᾶμε.
 16. Νὰ κοιμηθεῖ.
 17. Ἐρχόμασταν.
 18. Ἀκουε.

3. Τὸ μνιῖ¹

Κόκ-κίνη κλωστή κλωσμένη,
στήν ἀνέμη δυλιμένη,
δῶς' της πάτσο, γλῶτσον νά γυρίσει
παραμύτ-τιν νά ρκινήξει.
'Αρ'ίη τοῦ παραμυτ-τιοῦ, καλησπέρα.

Μνιαβ βολά^{1α} γ' ἓνα γαιρὸν ἦτομ μνια γριὰ κ' ἓνας γέρος κ' (δ)έν ἔχα
βαιδί. Ἐπαρακαλοῦσα δαλοιπονίς τὸθ Θεὸ (ν)ὰ τῶν ι-στείλει ἓνα βαιδάκιν,
ἄς ἦτο γαί μνιάκι.

'Αποὺν τίς πολ-λές παρακάλλιεσ ἔστειλέ δον ἓναμ μνιάκι γ' ἔχα δο πάνω
κί' ἀξαπάνω. Με² τὸ μνιῖν ἔχε βάνω τον ἓνα γακόχ χοῦ³: Ἐπάιν-νεν ἀὸ πάνω⁴
ἀποὺν τὸ τσουνκ-κάλι γαί τραοῦδα. Πολλ-ές βολές ἡ μάνα του ἐβριδζε δο κ'
ἐλέε δον: Κάτσε, παιδάκιμ μον, ἦσνχα, γιατί (θ)ὰ τσουρουφλιστεῖς.

Με² τὸ μνιῖν (δ)ὲ δά' βαλ-λε γάτω. Μνιαὺν ἡμέραν ἔκεια ποὺ κατήβασεν
ἡ γριὰ τὸ τσουνκ-κάλι γαί ξισκέπασέ δο, γιὰ νά κρνάνει, ἐπῆε δὸ μνιῖν ἀὸ-πάνω⁴
κ' ἐρκίνησε δὸχ χαβά δον⁵.

'Αποὺν τῇ βράστη δοῦ τσουνκ-κάλιοῦ τὸ μνιῖν ἐδζαλίστη γ' ἐπ-πέσεμ μες
στο τσουνκ-κάλι.

"Αμ-μα ἐπροκίνωσεν⁶ ἡ γριὰ τὸ φαῖν, ἐπ-πέσεμ μες στο πιάτο δως τὸ
φοφισμένομ μνιῖ. "Αμ-μα τὸ'δεν ἡ γριὰ, ἐσβονδούρισε⁷ δὸ γουταλά⁸ γ' ἐτράβα
δὰ μαλ-λιά της. Κί ὁ γέρος ἀποὺν τῆλ λύπη δον ἐτράβα δις μουστάκες του.

"Εκουσέ da ἡ μηλιά κ' ἔριξε δὰ μῆλα της. Ρωτᾶ ἡ βρύση τῆμ μηλιά:
Μὲ γιατί κ' ἔριξε τὰ μῆλα σου;

Μνιῖμ μνιῖν ἐπέθανε,
γριὰ κί ὁ γέρος τό 'κλαιε,
γριὰ τραβᾷ τοὺς τσοῦλ-λους της
κί ὁ γέρος τίς μουστάκες του.
ρίχτω κ' ἐγὼ τὰ μῆλα μου.

Κ' ἡ βρύση ἐστέρεψε δὸ νερό της. Πάου⁹ δὰ πουλ-λιά (ν)ὰ πκίοῦν νερό
γ' ἠδῖβρα δῆγ γούρναν ἄδγεια γαί ρωτηῖα δη: Με² γιατί ἐστέρεψες τὸ νερόσ σου;

Μνιῖμ μνιῖν ἐπέθανε,
γριὰ κί ὁ γέρος τό 'κλαιε,
γριὰ τραβᾷ τοὺς τσοῦλ-λους της
κί ὁ γέρος τίς μουστάκες του
ρίχτ' ἡ μηλιά τὰ μῆλα της,
στερεῶ κί ἐγὼ τὸ νερόμ μου.

Πά' ἡ βασιλοπούλ-λα (ν)ὰ γιμώσει κ' ἡῶρε δὴ βρύση στερεμένη. Σπᾶ κί
αὐτὴ τὸ βαρδάκ-κί⁴⁰ δης. Ρωτοῦ δημ: Μὲ² γιατί ἔσπασες τὸ βαρδάκ-κίς σου;

Μυῖμ μυῖν ἐπέθανε,
γριὰ κί ὁ γέρος τὸ 'κλαίε,
γριὰ τραβᾷ τοὺς τσοῦλ-λους της,
κί ὁ γέρος τίς μουστάκες του,
ρίχτ' ἡ μῆλιὰ τὰ μῆλα της,
στερεύγ' ἡ βρύση τὸ νερό δης,
σπῶ κ' ἐγὼ τὸ βαρδάκ-κίμ μου.

"Αμ-μα τὸ 'κουσεν ὁ βασιλιάς, ἐθύμωσε γαὶ φωνάδζει τους γούλους¹¹
ὁ θρόνος του καὶ λέει τω: (Δ)ὲν ι-δρέπεστε γιὰ ἔναμ μυῖν (ν)ὰ κάμειτε τόσα
πράματα; Κ' ἔβγαλεβ βουλὴν (ν)ὰ κολ-λήσουν ἔναχ χρουσὸ τσοῦλ-λο δῆς
γριᾶς, δγνὸ χρουσὲς μουστάκες τοῦ γέρον. Ἐδιάταξε δὴ μῆλιὰν 'ὰ ξαναβγάλει
μῆλα, εἶπε γαὶ στὴ βρύσην 'ὰ φέρει γλή(γ)ορα τὸ νερό δης. Ἐβόρασε γαὶ
τῆς κόρης του ἔναχ χρουσὸ βαρδάκ-κί. Κ' ἐδῆσα γαλὰ κ' ἐμεῖς καλύτερα.

Μή(τ)' ἐγὼ 'μουν ἐξεί μή' ἐσεῖς πιστέψετε.

1. Τὸ μυιγάκι.

1α. Μιὰ φορά.

2. Ἄλλὰ.

3. Τὸ τουρκ. huy = ἡ συνήθεια, συνήθως κακὴ.

4. Ἀπὸ ἐπάνω.

5. Τὸ τουρκ. emuné = ὁ σκοπὸς τοῦ τραγουδιοῦ.

6. Κένωσε, σερβίρισε.

7. Πέταξε μὲ ὀρμή.

8. Τὴν κουτάλα.

9. Πηγαίνουν, πᾶνε.

10. Τὸ τουρκ. bardak = τὸ μπουκάλι, ἐδῶ: μεγάλη στάμνα.

11. Ὅλους.

